

METODEBESKRIVELSE TIL VURDERING AF OPNÅEDE RESULTATER

Morten Nyland & Ditte Kjær Jacobsen, Ledelse & Økonomi, SEGES Innovation

Dette notat viser metodefremgangen ved behovsafdækning, test og evaluering af prototypen gennem interviews og workshops.

Der er indsamlet empiri hos en række landmænd og rådgivere via interviews ved afprøvninger af prototyper samt workshops, metoden uddybes i følgende.

Interviewguide til besøg hos landmænd til afdækning af behov samt test af prototypen

Interviewguide

Projekt: Prognoser for vurdering af bedriftens fremtidige økonomiske situation	Ansvarlig	MONY
	Oprettet	Sommer 2022
	Side	1 af 1

Afdækning af landmandens behov for beslutningsstøtte og afprøvning af prognosemodel i praksis

Formål

Der er besøgt ni mælkebedrifter, en slagtekyllingeproducent samt en slagtekalveproducent. Formålet med besøgene er at få mulige bud på landmandens behov for inputs til typiske beslutningssituationer af økonomisk karakter, og hvordan disse kobles til den vurdering, landmanden når frem til. Herudover ønskes inputs fra landmanden til et udarbejdet analyseværktøj til såkaldte what-if analyser af de typiske beslutninger, en landmand står overfor. Analyseværktøjet er udarbejdet med henblik på at lette økonomiske beslutninger for landmanden ved at give indblik i mulige fremtidsscenerier, landmanden kan stå i ved en eller flere givne beslutninger. Landmandens vurdering af dette værktøj vil derfor ligeledes være centralt i interviewet.

Interviewguidens opbygning

Spørgsmålene er centreret omkring landmandens perspektiv på behov for beslutningsstøtte i typiske situationer i hverdagen, og hvordan landmanden ønsker at få denne beslutningsstøtte præsenteret. Interviewet vil også søge at afdække, hvor meget en given beregning af f.eks. en ændring i prisen på en inputfaktor skal inkludere før landmanden føler, at vedkommende er tilstrækkelig oplyst til at træffe en given beslutning.

Selve interviewet er styret, så vi kommer rundt om de nedenfor oplyste emner, men der er også plads til at landmanden kan komme med sine egne idéer og perspektiver.

I anden del af interviewet præsenteres landmanden for en forberedt model til vurdering af forskellige inputfaktorers pris/mængdeændrings påvirkning af omkostning til produktion af mælk/grise. Landmanden vil blive bedt om at vurdere egnetheden af modellen som beslutningsstøtte i landmandens hverdag, herunder om modellen indeholder tilstrækkelig antal inputs, for få eller for mange samt en vurdering af brugervenligheden. Herudover vil der blive spurgt til om modellen ønskes på driftsgren eller på landbruket total set.

Generelt

1. Hvis du står i en situation, hvor du skal beslutte noget omkring priser, økonomi fx kraftfoderkontrakter osv. på din bedrift, hvordan gør du så typisk?
2. Har du nogen hjælpeværktøjer, eller bruger du blot din fornemmelse/erfaring med hvad ting koster?
3. Hvis vi tager udgangspunkt i din foderplan, vil du så typisk følge den lagte plan hele året? Vil du justere efter udbytter og foderindhold/værdi?
4. Justerer du dine blandinger efter hvad råvarerne koster, f.eks. højere græsensilage-andel hvis indkøbt protein er dyrt? Hvorfor/hvorfor ikke?
5. Synes du, det er svært at justere mængder ift. at prisen på de forskellige råvarer ændrer sig?
6. Hvordan gør du når priser på energi og løn ændrer sig? Er det blot noget du kan konstatere, eller prøver du at gøre noget aktivt?
7. Søger du hjælp til disse beslutninger, eller er det først og fremmest noget du selv arbejder med?
Har du værktøjer til at hjælpe dig med dette?
8. Forholder du dig til, hvad en stigning i en råvare vil betyde for f.eks. fremstillingsprisen af et kg EKM, eller synes du det er svært at få overblik over?
9. Forholder du dig til fremstillingsprisen i din planlægning på bedriften?
10. Tror du, at du ville få gavn af et værktøj, der kunne hjælpe med analyser på mængde og prisers indflydelse på f.eks. en fremstillingspris?

Afprøvning af testmodel

Vi vil gerne introducere dig til et værktøj, hvor vi har sat dine egne talværdier ind på forhånd. Værktøjet er pt. designet sådan, at det kigger på omkostninger til din driftsgren til mælk. Nederst beregnes en omkostning pr. produceret kg EKM.

Model gennemgås yderligere, og landmanden få lov til at stille spørgsmål til værktøjet og prøve det selv ved at flytte på mængder og priser samt tilvælge/fravælge fodermidler.

Det værktøj, du nu er blevet præsenteret for, vil vi gerne stille dig nogle spørgsmål til.

1. Først og fremmest vurderer du at dette værktøj vil kunne bruges i din situation? Hvorfor/hvorfor ikke? Hvis nej, hvorfor ikke? Hvad mangler det? Giver det ikke mening for dig? Hvis ja, hvad er så specielt godt ved det synes du? Kunne du overveje at bruge et værktøj som dette hvis det var tilgængeligt for dig? I hvilke situationer kunne du forestille dig at anvende værktøjet?
2. Er der umiddelbart ting i værktøjet du savner?
3. Dette værktøj er udarbejdet på din driftsgren mælk/gris. Værktøjet kunne også tage udgangspunkt i dit landbrugs totale tal. Hvad ville du foretrække, værktøjet som det er nu, som totaltal for hele bedriften eller en kombination?
4. Værktøjet arbejder pt. med at udregne omkostninger pr. kg EKM. Er det fint således, eller ville det være bedre at have en sammenligning overfor aktuel mælkepris altså et tal som er forskellen mellem mælkeprisen og det som det koster at producere mælken?
5. Skal der mængder på andet foder?
6. Giver det mening at ændre på mængden af EKM?
7. Fremstillingspris for 2021 alt andet lige end energi, løn og foder – hvordan ser Fremstillingsprisen ud for 2022. Er det et tal der giver mening/værdi?

8. Værktøjet tager pt. ikke indtægter fra salg dyr enten til levebrug eller slagt med i beregningen, betyder det mindre for dig eller er det vigtigt at få med når prisen pr. kg EKM udregnes?
9. Skal værktøjet være som her, a.la. årsbasis eller vil det være at foretrække at få det pr. måned? Vil det være for uoverskueligt hvis det var pr. måned og dermed 12 tal at skulle forholde sig til?

Afslutning og videre forløb

Nu har vi spurgt dig til mange ting, både mere åbent omkring det at træffe økonomiske beslutninger helt generelt og konkret til det værktøj vi lige har talt om. Er der ellers noget du kommer i tanke om, som kunne være godt for os at tage med hjem? Andre input som du gerne vil give til SEGES?

Mange tak for dine input og din hjælp til os på at blive klogere på dels beslutningssituationerne du står i det daglige, men også dine kommentarer til værktøjet. Det har stor værdi for os!

Det videre forløb er, at du sammen med andre landmænd vil blive inviteret til en workshop via Teams i begyndelsen af næste år omhandlende udviklingen af det værktøj du her har set og om økonomiske beslutninger generet. Her vil du møde andre landmænd der som dig har givet input til os. Det er selvfølgelig frivilligt om du vil deltage, eller om du har tid, men vi håber meget at du har mulighed for at deltage.

Tusind tak for din tid!

Drejebog for workshops

Der er den 18. august 2023 afholdt en workshop med fire rådgivere og to landmænd i et DLBR-center. Der deltog to mælkeproducenter, en kvægrådgiver, en økonomi- og virksomhedsrådgiver, en kvægøkonom samt en afdelingsleder. Den ene landmand er sidste år blevet introduceret for prototypen, mens den anden landmand først blev introduceret for værktøjet kort inden workshoppen.

Der er i oktober afholdt en lignende workshop for to landmænd, der tidligere har afprøvet værktøjet, og for nylig havde fået en opdateret version med opdaterede tal.

Formålet med workshoppen var at evaluere på værktøjet og høre deltagernes efterrefleksioner, og hvordan værktøjet i praksis kan komme ud at leve.

Workshoppen var bygget om omkring fire temaer:

- 1. Værdiskabelse og relevansen af prognoser.**
- 2. Beslutningsprocessen om den fremtidige økonomi.**
- 3. Værktøjets egenskaber.**
- 4. Implementering på baggrund af værktøjet.**

Den første workshop var en vekselvirkning mellem selvrefleksion og grupperefleksion ud fra stillede spørgsmål under hvert tema, hvor der efter gruppearbejdet ved hvert tema blev lavet opsamling i plenum. Deltagerne skiftede undervejs gruppe, så de kunne udfordre hinanden i løbet af dagen.

I den anden workshop foregik alle drøftelser i plenum.

Følgende er de spørgsmål deltagerne arbejdede ud fra:

Værdiskabelse og relevans

1. Hvilken værdi giver en prognose for landmanden og rådgivningen?
2. Hvornår er en opdateret prognose relevant at arbejde med?

Beslutningsproces om den fremtidige økonomi

1. Hvornår er der behov for et værktøj, der viser en prognose for den fremtidige økonomi?
2. Hvordan kan en prognose for den fremtidige økonomi anvendes i beslutningssituationer?
3. Hvornår giver det mening at anvende?
4. I hvilke situationer giver det mening at anvende?

Værktøjets egenskaber

1. Hvad er de vigtigste egenskaber ved værktøjet?
2. Kan værktøjet skabe udfordringer ifm. beslutningsprocessen?
3. Hvordan arbejder vi med alternativer i værktøjet?

Implementering på baggrund af værktøjet

1. Hvad er den optimale proces ift. at anvende værktøjet?
2. Hvornår vil landmanden bruge det? –Tilgængelighed
3. Hvor skal fokus ligge ift. brugervenlighed og kompleksitet?
4. Hvilken vejledning/anbefaling bør udarbejdes ift. brug af værktøjet?

Den viden og erfaringer, der blev draget ud fra interviews og workshops kan læses i dette [notat](#).